

História vzniku, rozvoja a útlmu priemyselnej robotiky v Československu - 05. časť - Pred robotizáciou 2 :)

Čo do nástupu na program ROBOTIZÁCIA, povedzme to tak laicky, také veľké VUKOV zosmolil, že mu z centra strčili (dali) takú dôveru, aby začal rozvíjať vo vtedajšom Československu nový technický odbor ROBOTIKU?

Treba priznať toho nebolo veľa. V spolupráci s VSŽ sa začal vyvíjať plechový montovateľný systém PUMS. Išlo o systém hál stavaných z dvojito vlnitého plechu a plechových omega profilov, vrátane spojovacích a montážnych prvkov, do rozpätia (šírky) až 80 metrov. Bol to jeden z nosných programov až do ukončenia vývoja a zavedenia sériovej výroby v Oceľových konštrukciách (OK) Prešov (lokalita Šarišské Lúky). VUKOV bol projektantom a dodávateľom technologického zariadenia do OK pre úpravu plechov pred dodávkou na stavby. Išlo o dopravníky (tvarové, špeciálne vodiace kladky s dvojitým vlnitým profilom), dierovadlá, tvarovanie koncov plechov, strihanie, a hlavne manipulácia s požitím rámu osadeného jednosmernými elektromagnetmi. Vedúcim celého konštrukčného a technologického vývoja PUMS, neskôr patentovaného, bol Ing. Ján Mikloš, CSc. Statiku a programy pre statické výpočty sa zabezpečovali v Brne u Prof. Tesařa. Išlo o jedného z popredných špecialistov v odbore statiky stavieb u nás a v zahraničí. Konštrukciu výroby a montáž zariadení pre OK mal pod palcom vedúci konštrukcie Ing. Ján Bubán.

V oblasti konštrukcie strojov a zariadení toho nebolo veľa. Prvým výstupom bol lis na lisovanie pogumovaných čapov do podvozkových článkov obrnených transportérov tzv. OT). Konštruktérom bol Ing. Milan Plášek. Od roku 1970 lis pracoval nepretržite v ZŤS Prakovce až do konca jeho technického života.

Naň, ako si spomínam, sa viaže možno humorná, ale na tú dobu vážna, príhoda. Na príkaz riaditeľa ešte UKP, so súhlasom riaditeľa ZŤS, bola našim fotografom vyhotovená fotodokumentácia z práce lisu. Riaditeľ UKP si jednu veľkú fotografiu vyvesil v kancelárii. Neprešiel ani mesiac, neviem akú to mal návštevu, mňa ako konštruktéra a môjho vedúceho Ing. Jána Bubána, zavolať riaditeľ Ing. Čop, CSc. a parádne sfúkol, že čo si dovoľujeme, fotiť a chváliť sa fotkami zo špeciálnej výroby. Na to, že príkaz vydal on, sa muselo pre neho a našu bezpečnosť zabudnúť, fotodokumentáciu zlikvidovať a výrobné, konštrukčné výkresy protokolárne odovzdať do Prakoviec.

Potom to boli väčšie či menšie zákazkové akcie. Lapovačka hydraulických prvkov pre ZŤS Bardejov (Ing. Stassel). Tiež racionalizácia výroby, hlavne bodového zvárania oceľových dverí a vrat v OK Prešov a s tým súvisiaca rekonštrukcia bodových stojanových zväračiek a manipulačných stolov (Ing. Plášek). Bolo toho viac ako dosť, ale najviac času zaberalo vytvorenie linky pre úpravu prvkov PUMS. A tu už nastúpila ROBOTIZÁCIA.

Prečo do tak mladého, organizačne a technologicky ešte nevybaveného VUKOVu? Áno, išlo aj o politický dôvod. Dať na Východné Slovensko taký program a takú výrobu, ktorá pozdvihne kvalifikačnú a vedecko-technickú úroveň tohto historicky zaostávajúceho regiónu. Súčasne sa dali aj prostriedky na vybudovanie výrobnej základne v tomto strojárskom segmente. Ešte dnes, ako je uvedené v inej časti, profitujú z toho privatizéri.

Keď robotizácia skončila, východ Slovenska ostáva zabudnutý. Ide opäť o chudobný a výťahovalecký región s vysokou nezamestnanosťou. Je na mieste otázka: Prečo vtedajší režim východ Slovenska a jeho rozvoj riešil a ten súčasný naň zabudol? Takto to vnímaj ja. Mám 77, slovom sedemdesiat sedem rokov, Viem, že mám pravdu. Zažil som a zažívam to. Ak niekto pochybuje, nech mi ukáže a zdokumentuje, koľko že sme to priemyslových robotov na Slovensku vyrobili a predali a dali našim rodným k užívaniu od roku 1990 až dodnes? Za 27, slovom za dvadsať sedem rokov? Podľa môjho výpočtu viac ako 300 kusov. V súčasnosti sa na Slovensku využívajú priemyselné roboty. Ale nie sú naše a na ich vývoji a výrobe sme my neparticipovali. Jeden z našich, AP-20, od mladého úspešného konštruktéra Ing. Antona Palku, CSc., ktorý bol vyvinutý v 80. rokoch minulého storočia, bol umiestnený do Technického múzea v Košiciach. Ako fungujúci exponát.

APR 20 v Technickom múzeu v Košiciach